

**Kúria
végzés**

Az ügy száma: Bfv.II.984/2016/10.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, Szalai Csabáné dr. Horváth Katalin bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2017. március 2.

Az ügy tárgya: adócsalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): **I. rendű** és társai

Első fok: Törvényszék 13.B.101/2013/911. ítélet, 2015. február 13. tárgyalás

Másodfok: Ítéltábla Bf.III.606/2015/150. ítélet, 2016. február 18. nyilvános ülés

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: ... IX. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt **I. rendű** és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az ... IX. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt megvizsgálva a Gyulai Törvényszék 13.B.101/2013/911. számú ítéletét és a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.606/2015/150. számú ítéletét ... IX. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] **I.** A Bács-Kiskun Megyei Főügyészség a Kecskeméti Törvényszék előtt emelt vádat. A Szegedi Ítéltábla a 2013. március 18. napján tartott tanácsülésen meghozott Bkk.I.87/2013/3. számú végzésével a

Kecskeméti Törvényszéket kizárta, és az elsőfokú eljárásra a Gyulai Törvényszéket jelölte ki.

- [2] A Gyulai Törvényszék a megelőző napokon tartott tárgyalás alapján meghozott és a 2015. február 13. napján tartott tárgyaláson kihirdetett 13.B.101/2013/911. számú ítéletével ... IX. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntettében [1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés - tényállás II/4., II/5. pont] és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (korábbi Btk. 276. § - tényállás II/4., II/5. pont).
- [3] Ezért őt - halmazati büntetésül - 2 év, végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre, 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra és 2.000.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte. Rendelkezett továbbá a pénzmellékbüntetés esetleges átváltoztatásáról, az esetleges feltételes szabadságra bocsáthatóságról és egyes járulékos kérdésekről.
- [4] A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Szegedi Ítéltőtanács a megelőző napokon tartott nyilvános ülés alapján a 2016. február 18. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett Bf.III.606/2015/150. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a IX. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta: cselekményeit folytatólagosan, közvetett tettesként elkövetett adócsalás bűntettének [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés - tényállás II/4. pont], folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntettének [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés - tényállás II/3. pont], folytatólagosan, közvetett tettesként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (korábbi Btk. 276. § - tényállás II/4. pont) és folytatólagosan, közvetett tettesként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (korábbi Btk. 276. § - tényállás II/3. pont) minősítette. Egyebekben az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [5] Az elsőfokú bíróság által a IX. rendű terheltet érintően megállapított (elsőfokú ítélet 93-94. oldal, 103-107. oldal) és a másodfokú bíróság kiegészítésével és helyesbítésével (másodfokú ítélet 31-32. oldal) nem érintett történeti tényállás a következő.
- [6] Tényállás II. pont bevezető része.

Az I. rendű terhelt irányítása alatt álló olasz gazdasági társaságok nevében az I. rendű terhelt és társai 2007-2010. években gabonát vásároltak fel magyarországi termelőktől, kereskedőktől. Az értékesítéseket az eladók közösségen belüli értékesítésként szerepeltették vonatkozó időszak kiemelésükben és általános forgalmi adó bevallásukban, melynek megfelelően nettó áron állították ki számlát az olasz társaságok részére. Ezzel szemben az I. rendű terhelt irányítása alatt lévő olasz gazdasági társaságok a gabonát nem vitték ki a magyar országhatáron, hanem az érdekeltségi körükbe tartozó belföldi cégek nevében továbbértékesítették Magyarországon. Az ítéleti tényállás ezen pontjában szereplő termelők a gabona értékesítéskor tisztában voltak azzal, hogy az

általuk értékesített termék közvetlenül az értékestést követően - a számlán és a nemzetközi fuvarlevélen (CMR) feltüntettek szerint - igazolt módon nem hagyja el Magyarország területét.

Mindezek alapján a magyarországi gabona- és olajos magvakat termelő gazdasági társaságok, valamint egyéni vállalkozók a II. tényállási pont alpontjaiban szereplő gazdasági események tekintetében nem alkalmazhatták volna a közösségen belüli értékesítés általános forgalmi adó alóli mentességének szabályait.

[7] II/3. pont.

A **cég 1** (a továbbiakban: **cég1**) ügyvezető elnöke, képviselője a IX. rendű terhelt volt. A cége nevében eljárva a IX. rendű terhelt 2009. év decemberében, 2010. év január és február hónapban mezőgazdasági terményt értékesített az I. rendű terhelt vezetése alatt álló **cég 2** és az V. rendű terhelt vezetése alatt álló **cég 3** olasz gazdasági társaságok részére. A termékértékesítésekről a felsorolt valótlan tartalmú húsz számlát a IX. rendű terhelt a cége nevében eljárva a társaság 2009. december és 2010. január, február hónapokra benyújtott általános forgalmi adó bevallásaiban úgy szerepeltette, mint közösségen belüli termékértékesítéseket, bár tudomása volt arról, hogy a termény ténylegesen nem az olasz gazdasági társaságok felé került értékesítésre, az áru - a számlán és a nemzetközi fuvarlevélen feltüntettek szerint - nem hagyta el a magyar országhatárt. A IX. rendű terhelt a terményt - az adóhatóságot megtévesztve - az Áfa törvény 89. § (1) bekezdésére figyelemmel közösségen belüli értékesítésként, nettó értéken, áfamentesen értékesítette az I-VII. rendű terheltek részére annak ellenére, hogy a termékértékesítés ténylegesen adóköteles termékértékesítésnek minősült. A IX. rendű terhelt cége a 2009. évben havi, míg 2010. évben negyedéves áfa bevallásra volt kötelezett. A IX. rendű terhelt a 2009. december hónapra vonatkozó áfa bevallást 2010. január 20. napján, majd a 2010. I. negyedévére vonatkozó bevallást 2010. április 20. napján nyújtotta be az APEH ... Megyei Igazgatóságához. A IX. rendű terhelt a fenti magatartásával - az adómentességi szabályok jogosulatlan alkalmazásával - az adóhatóságot megtévesztve a cége vonatkozásában 2009-2010. évben áfa adónemben 38.253.189 forint adóbevétel csökkenést okozott. A IX. rendű terhelt előzőekben részletezett szándékos bűncselekményei révén a **cég1** jogi személynél összesen 38.253.189 forint vagyoni előny keletkezett. A IX. rendű terhelt az adóhiányt a vádemelést megelőzően részben önrevízió, részben a NAV bűnügyi letéti számlájára történő befizetéssel az adóhatóság felé megtérítette.

[8] II/4. pont.

A **cég4** (a továbbiakban: **cég 4**) vezérigazgatója és képviselője a vádbeli cselekmények idején **személy 1** volt. A IX. rendű terhelt a társaság felügyelő bizottságának tagja volt, a céget a vádbeli jogügyletek tekintetében teljes jogkörrel a IX. rendű terhelt képviselte. A cég nevében eljárva a IX. rendű terhelt 2009 decemberében és 2010. január, február hónapban mezőgazdasági terményt értékesített az I.

rendű terhelt vezetése alatt álló **cég 2** és az V. rendű terhelt vezetése alatt álló **cég 3** olasz gazdasági társaságok részére. A felsorolt valótlan tartalmú számlákat **személy 1** a cége nevében eljárva a társaság 2009. IV. negyedévére és 2010. január és február hónapra benyújtott általános forgalmi adó bevallásaiban úgy szerepeltette, mint közösségen belüli termékértékesítéseket. A IX. rendű terheltnek tudomása volt arról, hogy a termény az olasz gazdasági társaságok felé ténylegesen nem került értékesítésre, az áru nem hagyta el a magyar országhatárt, azonban erről **személy 1** nem tájékoztatta. A IX. rendű terhelt a terményt - az adóhatóságot megtévesztve - az Áfa törvény 89. § (1) bekezdésére figyelemmel közösségen belüli értékesítésként, nettó értéken, áfamentesen értékesítette az I-VII. rendű vádlottak részére annak ellenére, hogy a termékértékesítés ténylegesen adóköteles termékértékesítésnek minősült. A cég 2009. évben negyedéves, míg 2010. évben havi áfa bevallásra volt kötelezett. A IX. rendű terhelt közreműködésével **személy 1** a cég 2009. IV. negyedévére vonatkozó áfa bevallást 2010. január 20. napján, majd a 2010. január hónapra vonatkozót 2010. február 22. napján, a február hónapra vonatkozót 2010. március 22. napján nyújtotta be az APEH ... Megyei Igazgatóságához. A IX. rendű terhelt fenti magatartásával - az adómentességi szabályok jogosulatlan alkalmazásával, - az adóhatóságot megtévesztve a cég vonatkozásában 2009-2010. évben áfa adónemben 52.782.784 forint adóbevétel csökkenést okozott. A IX. rendű terhelt előzőekben részletezett szándékos bűncselekményei révén a **cég 4** jogi személynél összesen 52.782.784 forint vagyoni előny keletkezett. A IX. rendű terhelt az adóhiányt a vádemelést megelőzően az adóhatóság felé megtérítette.

II. 1.

- [9] A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a IX. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a IX. rendű terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor; törvénysértő minősítés és a büntető anyagi jog más szabályának (időbeli hatály) megsértése miatt törvénysértő büntetés kiszabása miatt, a büntetés korlátlan enyhítése érdekében; „másodlagosan” törvényes vád hiánya és az indokolási kötelezettség megsértése miatt.
- a)
- [10] A védő indítványa szerint a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el. Az ügyész ugyanis a vádiratban a cselekmény pontos körülírása, konkrét elkövetési magatartás megjelölése nélkül emelt vádat [Be. 2. § (2) bekezdés]. Ezzel a bíróságok is adósok maradtak.
- [11] Ebből a szempontból elégtelen annak rögzítése, hogy a IX. rendű terhelt „tudomással bírt arról, hogy az olasz cégek irányába nem került a termény ténylegesen értékesítésre”. A tudomással bírás nem elkövetési magatartás, ahhoz szükség lett volna megállapítani, hogy

a IX. rendű terhelt kitől, miről és mikor szerzett tudomást.

[12] A IX. rendű terhelt védője - bár az indokolási kötelezettség megsértése körében szólt róla - a magánokirat-hamisítás kapcsán úgy vélte, hogy nincs meghatározva: milyen okiratokra követte el a IX. rendű terhelt, azokat milyen eljárásban, mikor használta fel, a felhasználás járt-e jog vagy kötelezettség keletkezésével.

[13] A védő állítása szerint minden úgy történt, ahogy erről a IX. rendű terhelt vallott. Nem tudta, hogy az értékesítés végül belföldön történt. Valójában annak a tudatában volt, hogy az értékesítés külföldön történik, és ő maga körültekintően járt el. Szerepe a szerződéskötésig zajlott, egyik bevallást sem ő készítette. A **cég 4** esetében nem is ő volt az aláíró. Az adóhatóság elől tényt (adatot) nem hallgatott el, megtévesztő magatartást sem tanúsított.

b)

[14] A védő szerint a bíróságok megsértették az indokolási kötelezettségüket.

A védő több összefüggésben is hivatkozott az indokolási kötelezettség megszegésére. Azt állította, hogy a bíróságok szakértő bevonása nélkül nem alapozták meg az elkövetési értéket, holott ez „általában” szakértői feladat, és kihat a minősítésre. Állította azt is, hogy a másodfokú bíróság a IX. rendű terhelt közvetett tettessé átminősítését nem indokolta meg. A másodfokú bíróság azt sem indokolta meg, hogy miért nem helyezte hatályon kívül az elsőfokú ítéletet, amikor megállapította, hogy az „a hatályon kívül helyezés határán mozgott”. A védő a vádirat (tényállásának) átemelésének kifogásolása, valamint a magánokirat-hamisítással összefüggésben az elkövetési tárgy, elkövetési hely és idő kapcsán is hivatkozott az indokolási kötelezettség megsértésére.

c)

[15] A védő - utalva a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség álláspontjára - hivatkozott a védők közötti érdekellentétre is. Ezt nem konkretizálta, csupán kijelentette, hogy a másodfokú bíróság vonatkozó érvelése elfogadhatatlan, mert erre a védők nyilatkoztatása nem helytálló.

d)

[16] A védő szerint a IX. rendű terhelt bűnösségének megállapítása törvénysértő. A védő ezt a megállapítását arra alapította, hogy irányadónak vette a IX. rendű terheltnek a törvényes vád hiánya körében felidézett saját vallomásában foglaltakat.

[17] A védő egyúttal kifogásolta a közvetett tettesség megállapítását is. Ismertette, hogy ennek fogalmát a joggyakorlat alakította ki, és lényege az, hogy a tettes egy másik, de büntetőjogi felelősséggel nem tartozó személyt eszközül használ az elkövetéshez. A IX. rendű terhelt cselekvősege nem felelt meg sem ennek, sem a 2009. augusztus 9-től törvényben meghatározott közvetett tettesség fogalmi ismérveinek [korábbi Btk. 20. § (2) bekezdés] sem.

e)

[18] A védő szerint a IX. rendű terhelt tekintetében törvénysértő

minősítés folytán törvénysértő büntetés került kiszabásra.

- [19] A védő ezt arra vezette vissza, hogy a bíróságok „nem feltétlenül” helyesen alkalmazták az elkövetéskor hatályos Btk-t, mivel annak 310. § (6) bekezdése alapján „az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetője nem büntethető, ha a vádirat benyújtásáig az adótartozást kiegyenlíti.” A IX. rendű terhelt pedig a vádirat értelmében „részben önrevízió, részben a NAV Bűnügyi letéti számlájára történő befizetéssel az adóhatóság felé megfizette az adóhiányt” (II/3. pont); továbbá „az adóhatóság felé megfizette az adóhiányt” (II/4. pont).
- [20] A védő szerint jelen esetben a hatályos Btk. biztosította volna a kedvezőbb elbírálás lehetőségét, mert annak 396. § (8) bekezdés 1. mondata alapján „korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki az (1)-(6) bekezdésben meghatározott bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrányt a vádirat benyújtásáig megtéríti.”
- [21] A védő mindezek alapján elsősorban a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelt felmentését indítványozta az ellene emelt vádak alól, másrésről pedig a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését. Kérte továbbá, hogy a Kúria a jogerős határozat végrehajtását a felülvizsgálati indítvány elbírálásáig függeszse fel.
- [22] A védő a Kúrián 2016. december 6. napján érkeztetett újabb beadványában a IX. rendű terhelt mentesítését is indítványozta a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól. Hivatkozott „az Európai Unió Bírósága (EUB) friss döntésére, mely az ún. Signuma-ügyben kimondta, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal jogsértően tagadta meg az áfa-levonását azoktól, aki nem tudhatják, hogy az általuk befogadott számlán szereplő szolgáltatást nem a számla kiállítója teljesítette (...) A NAV-nak ilyenkor is be kell bizonyítania, hogy a számlát befogadó cég tudott, vagy tudhatott volna a szabálytalanságról.”
- 2.
- [23] A Legfőbb Ügyészség a BF.846/2016/1. számú átiratában a IX. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.
- [24] A Legfőbb Ügyészség szerint törvényben kizárt a felülvizsgálati indítvány, amikor azt kifogásolta, hogy a bíróság a vagyoni hátrány megállapításához nem vett igénybe szakértőt, továbbá amikor a bizonyítékok értékelését sérelmezte, és a IX. rendű terhelt el nem fogadott vallomásában foglaltakra hivatkozott. Mindez ugyanis az irányadó tényállás tilalmazott támadását jelenti.
- [25] A Legfőbb Ügyészség nem találta alaposnak a védő törvényes vád hiányára hivatkozását sem. Álláspontja szerint a védő indítványa ellenére mind a vád, mind a támadott ítélet tartalmazza a IX. rendű terhelt elkövetési magatartását, s ez meg is felel a Be. 2. § (2) bekezdésében és az 1/2007. BK véleményben foglalt követelményeknek.
- [26] A tényállás II. pont általános - valamennyi termelőre vonatkozó - ténymegállapítása szerint a termelők - így a IX. rendű terhelt is - már a gabona értékesítésekor tudták, hogy az általuk eladott

termék az értékesítést követően igazolt módon nem hagyja el az országot. Az elkövetési magatartás nem a védő említette „tudomással bírás”, hanem a IX. rendű terhelt részvételével történt termékértékesítések kapcsán kiállított, a IX. rendű terhelt által is tudottan valótlan számlák alapján készített adóbevallásnak a – a II/3. pont esetében közvetlenül, míg a II/4. pont esetében a megtévesztett vezérigazgatón keresztül történő – benyújtása, ezzel összefüggésben az eltitkolt áfa be nem fizetésével vagyoni hátrány okozása.

- [27] A Legfőbb Ügyészség szerint az indokolási kötelezettség megsértése sem valósult meg. A bíróságok az indokolási kötelezettségüknek a Be. 373. § (1) bekezdés III.a) pontjában foglalt körben a szükséges és elégséges mértékben eleget tettek, és vonatkozó okfejtésük nyomon követhető.
- [28] Az irányadó tényállás II/4. pontjának és az elsőfokú bíróság által hivatkozott BH 2010.319. döntésnek az összevetésével megállapítható, hogy a támadott határozat a közvetett tettességet a **cég 4** adóbevallást benyújtó vezető tisztségviselőjének a IX. rendű terhelt általi megtévesztésére alapozta.
- [29] A magánokirat-hamisítás az alapítélet szerint azért valósult meg, mert a IX. rendű terhelt által benyújtott adóbevallások – valamint a mellékelte képező iratok – valótlan tartalmúak voltak (elsőfokú ítélet 310. oldal 1. bekezdés, 318. oldal utolsó előtti bekezdésétől 319. oldal 2. bekezdésével bezárólag). Az irányadó tényállás pedig egyértelműen megjelöli, hogy a valótlan tartalmú adóbevallásokat pontosan mikor és melyik adóhivatalhoz nyújtották be.
- [30] Az eljáró bíróság rögzítette, miből következett arra, hogy a IX. rendű terhelt tudta, az általuk értékesített termékek a számlán és a nemzetközi fuvarlevélen feltüntetettek szerint valójában nem hagyták el Magyarország területét (elsőfokú ítélet 210-217. oldal). A bíróság nemcsak ismertette, de értékelte is a bizonyítékokat. Indokát adta, hogy a IX. rendű terheltek is terhelő vallomást tett terhelte-társak esetében miért a nyomozati vallomásukat fogadta el (elsőfokú ítélet 176-177. oldal).
- [31] A Legfőbb Ügyészség szerint a felvetett feltétlen hatályú eljárási szabálysértésekkel kapcsolatos másodfokú okfejtés esetleges hiányossága nem az indokolási kötelezettség megsértése körében sérelmezhető.
- [32] Arra nézve, hogy az egymással érdekellentétben álló terheltek védelmét ugyanaz a védő látta volna el, a Legfőbb Ügyészség gondosan kimunkálta álláspontját. A védő csupán általánosságban hivatkozott erre, vagyis nem jelölte meg, hogy mely terheltekre és mely tárgyalási napokra vonatkozik az állítása. Márpedig a védő csak olyan felülvizsgálati okra hivatkozhat, amely a saját védencét érinti (BH 2016.170., BH 2008.139.). Ezért a Be. 373. § (1) bekezdés II.d) pontjában meghatározott feltétlen hatályú eljárási szabálysértés megvalósulása is kizárólag a IX. rendű terhelt tekintetében vizsgálható.

[33] A Legfőbb Ügyészség kimutatta, hogy a IX. rendű terhelt védelmét ellátó védő egy időben, ugyanazon a tárgyalási napon mely másik terhelt védelmét látta el:

A „közös védelem” 2014. szeptember 25-én érintette még a X-XII. rendű, a XIV-XV. rendű, a XX. rendű, a XXX. rendű és XXXVII. rendű terhelteket; 2014. június 17-én és 2014. szeptember 25-én a XVIII. rendű terhelteket; 2013. augusztus 29-én, 2013. szeptember 17-én, 2014. április 8-án, 9-én és 10-én, 2014. május 27-én, 28-án és 29-én, 2014. június 17-én és 19-én, 2014. július 9-én, 2014. szeptember 23-án és 25-én a XXI-XXII. rendű terhelteket; 2013. augusztus 22-én, 27-én, 29-én, 2013. szeptember 17-én és 19-én, 2013. december 17-én és 19-én, 2014. január 14-én és 28-án, 2014. április 8-án, 9-én és 10-én, 2014. május 27-én, 28-án és 29-én, 2014. június 17-én, 18-án és 19-én, 2014. november 18-án a XXXIII. rendű terhelteket; 2013. augusztus 22-én, 27-én és 29-én, 2013. szeptember 17-én és 19-én, 2013. október 4-én, 2013. december 17-én a XXXIV. rendű terhelteket.

[34] Az, hogy a terheltek érdeki ellentétesek-e, kizárólag a védekezésüknek, illetve a vallomásuknak a tartalma alapján dönthető el (Bfv.I.593/2008., BH 2009.200., Bfv.III.264/2010/6., BJD 1689., BJD 3494.). A jelen ügyben azonban a felsorolt terheltek cselekménye független volt a IX. rendű terhelteket érintő II/3. és II/4. pontoktól, a IX. rendű terhelt az említett terheltekre nézve terhelő vallomást nem tett, ez fordítva sem állapítható meg, ezért közöttük érdekellentét nem volt.

[35] A Legfőbb Ügyészség kitért arra is, hogy a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntető anyagi jog más szabályának a megsértése csak akkor valósít meg felülvizsgálati okot, ha egyúttal törvénysértő büntetés kiszabását eredményezi.

[36] A védő szerint a hatályos Btk. 396. § (8) bekezdése a korlátlan enyhítés lehetőségével enyhébb elbírálást biztosított volna. Az elsőfokú bíróság azonban azért döntött az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. alkalmazása mellett, mert a hatályos Btk. alkalmazása esetében meg kellett volna állapítania az üzletszerűséget (elsőfokú ítélet 312. oldal 7. bekezdés, 315. oldal 5. bekezdés), ami súlyosabb minősítéshez, valamint súlyosabb büntetendőséghez vezetett volna, és a korlátlan enyhítés lehetőségét is kizárta volna. Ezért az üzletszerűséget – helyesen – csak súlyosító körülményként értékelte (elsőfokú ítélet 327. oldal 2. bekezdés).

[37] A Legfőbb Ügyészség más feltétlen hatályú eljárási szabálysértést sem észlelt, ezért a támadott határozat hatályában fenntartását indítványozta a IX. rendű terhelt tekintetében.

3.

[38] A IX. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványát változatlanul fenntartotta.

[39] **III.** A Kúria a IX. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát nem találta alaposnak.

1.

- [40] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés I.c) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság törvényes vád hiányában járt el. A védő indítványa szerint a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el, mert már a vádiratból (majd a támadott határozatból is) hiányzott a csalási cselekmény pontos körülírása, és ahhoz elégtelen annak rögzítése, hogy a IX. rendű terhelt „tudomással bírt arról, hogy az olasz cégek irányába nem került a termény ténylegesen értékesítésre”.
- [41] A Kúria állásfoglalásának kialakítása során abból indult ki, hogy a törvényes vád fogalmának nélkülözhetetlen eleme a cselekmény pontos körülírásának követelménye [Be. 2. § (2) bekezdés].
- A Bács-Kiskun Megyei Főügyészség a B.607/2011/362. számú vádirata II. pontjának bevezető részében rögzítette: „A jelen vádpontban szereplő termelők a gabona értékesítéskor tisztában voltak azzal, hogy az általuk értékesített termék közvetlenül az értékesítést követően – a számlán és a nemzetközi fuvarlevélen feltüntettek szerint – igazolt módon nem hagyja el Magyarország területét” (70. oldal 2. bekezdés).
- [42] A vádirat II/3. pontja azt tartalmazza, hogy a **cég1** ügyvezető elnökeként a céget képviselő IX. rendű terhelt a cége nevében eljárva „2009. év decemberében és 2010. év január és február hónapban gabonát értékesített” az I. rendű és az V. rendű terhelt vezetése alatt álló „olasz gazdasági társaságok részére” (80. oldal utolsó két bekezdés). A valótlan tartalmú számlákat a IX. rendű terhelt a cége nevében eljárva „2009. december és 2010. január, február hónapokra benyújtott általános forgalmi adó bevallásaiban úgy szerepeltette, mint közösségen belüli termékértékesítéseket, bár tudomása volt arról, hogy a termény az olasz gazdasági társaságok felé ténylegesen nem került értékesítésre, az áru nem hagyta el a magyar országhatárt”. A IX. rendű terhelt „a terményt – az adóhatóságot megtévesztve – az Áfa törvény 89. § (1) bekezdésére figyelemmel közösségen belüli értékesítésként, nettó értéken, áfamentesen értékesítette” I. rendű terhelt és társai részére annak ellenére, hogy a termékértékesítés ténylegesen adóköteles termékértékesítésnek minősült”. (81. oldal utolsó két bekezdés, 82. oldal 1. bekezdés). A IX. rendű terhelt az adóhiányt a vádemelést megelőzően részben önrevízió, részben a NAV bünyügyi letéti számlájára történő befizetéssel az adóhatóság felé megtérítette (82. oldal 5. bekezdés).
- [43] A vádirat II/4. pontja azt tartalmazza, hogy a **cég 4-t** felügyelő bizottsági tagként a vádbeli jogügyletek tekintetében teljes jogkörrel képviselő IX. rendű terhelt „2009. év decemberében és 2010. év január, február hónapban gabonát értékesített” az I. rendű és az V. rendű terhelt vezetése alatt álló „olasz gazdasági társaságok részére” (83. oldal 1-2. bekezdés). A „valótlan tartalmú számlákat” a Zrt. vezérigazgatója a cége nevében eljárva „2009. IV. negyedévére és 2010. január és február hónapra benyújtott általános forgalmi adó bevallásaiban úgy szerepeltette, mint közösségen

belüli termékértékesítéseket". A IX. rendű terheltnek „tudomása volt arról, hogy a termény az olasz gazdasági társaságok felé ténylegesen nem került értékesítésre, az áru nem hagyta el a magyar országhatárt, azonban erről (a Zrt. vezérigazgatóját) nem tájékoztatta" (84. oldal 2. bekezdés). A IX. rendű terhelt „a terményt - az adóhatóságot megtévesztve - az Áfa törvény 89. § (1) bekezdésére figyelemmel közösségen belüli értékesítésként, nettó értéken, ÁFA mentesen értékesítette" az I. rendű terhelt és társai részére „annak ellenére, hogy a termékértékesítés ténylegesen adóköteles termékértékesítésnek minősült" (84. oldal 3. bekezdés). A IX. rendű terhelt az adóhiányt a vádemelést megelőzően az adóhatóság felé megtérítette (84. oldal utolsó bekezdés).

- [44] A vád tehát - a kiemelt részeiben - tartalmazta az adócsalás elkövetési magatartását, ami nem pusztán a IX. rendű terhelt „tudomásának" a kérdése, hanem az, hogy a IX. rendű terhelt a vádirat II/3. pontjában a valótlán tartalmú számlák saját cégének könyvelésében, majd az adóbevallásaiban szerepeltetésével közvetlenül maga, míg a vádirat II/4. pontjában a valótlán tartalmú számláknak a másik cég könyvelésében, majd az adóbevallásaiban történő szükségképpen szerepeltetésével a másik cég tévedésben lévő vezérigazgatójának útján közvetett úton tévesztette meg az adóhatóságot.
- [45] Ehhez képest a vádirat II/1-30. pontjait érintő vádmódosítás (elsőfokú ítélet 42. oldal 5. bekezdés) újdonságot nem is képezett, midőn azt ismételte meg, hogy a termelőknek „tudomása volt arról, hogy a termény az olasz gazdasági társaságok felé ténylegesen nem került értékesítésre, az áru nem hagyta el a magyar országhatárt."
- [46] A IX. rendű terhelt védője a magánokirat-hamisítás kapcsán már nem csupán az elkövetési magatartást hiányolta, hanem úgy vélte, hogy nincs meghatározva: a IX. rendű terhelt milyen okiratokra követte el, azokat milyen eljárásban, mikor használta fel, a felhasználás járt-e jog vagy kötelezettség keletkezésével.
- [47] A vádirat azonban a II/3. és a II/4. pontjaiban egyértelműen megjelölte azt is, hogy valótlán tartalmú számlákról és ezek beépítésével valótlán tartalmú adóbevallásokról van szó, valamint megjelölte még, hogy az adóbevallásokat maga a IX. rendű terhelt nyújtotta be az adóhatósághoz 2010. április 20-án (II/3. pont, 82. oldal 2. bekezdés), a másik cég tévedésben lévő vezérigazgatója pedig az adóbevallásokat 2010. január 20-án, 2010. február 22-én és 2010. március 22-én nyújtotta be az adóhatósághoz (II/4. pont, 84. oldal 4. bekezdés). Ezt meghaladóan az alapítélet indokolásának tényálláson kívüli részében az áll, hogy a hamis tartalmú számlák és CMR (nemzetközi fuvarokmány) könyvelésben, majd adóbevallásban történő felhasználása alapozza meg a magánokirat-hamisítás megállapítását (elsőfokú ítélet 318. oldal 8. bekezdés).
- [48] A IX. rendű terhelt védőjének azon állítása sem helytálló, hogy az alapítélet sem tartalmazza a IX. terhelt elkövetési magatartását, már csak a vádbeli tényállás kifogásolt „átemelés"-ből megközelítve sem. Ha ugyanis a vádiratban foglalt tényállás az

elkövetési magatartást tartalmazza, akkor ennek átemelésével a tartalom nem változik. Egyébként az elsőfokú bíróság által megállapított, és a másodfokú bíróság korrigálásával nem érintett tényállásnak a IX. rendű terhelt cselekvőségét érintő részeiben nem szó szerinti átemelés, átvétel történt, ami figyelmes tanulmányozással megállapítható.

- [49] Minderre figyelemmel a Kúria a IX. rendű terhelt védőjének a törvényes vád hiányára vonatkozó érveit nem találta alaposnak.

2.

- [50] A védő szerint a bíróságok megsértették az indokolási kötelezettségüket.
- [51] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye akkor is, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.
- [52] A Be. 373. § (1) bekezdés III.a) pontja szerint feltétlenül a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését és új eljárásra utasítást eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértés, ha a bűnösség megállapítása (a felmentés, az eljárás megszüntetése, a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása) tekintetében a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.
- [53] A Kúria az 1. BK vélemény C. pontjában a Be. 373. § (1) bek. III. pont a) és b) alpontjához fűzött értelmezésének 2. pontjában kifejtette, hogy az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez és jogkérdésekhez. A ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértése egyrészt nem azonos a megalapozatlanság kérdésével, másrészt akkor tekinthető elmulasztottnak, ha „nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését”, a jogi indokolási kötelezettség megsértése hasonlóképpen akkor áll elő, ha „nem állapítható meg belőle, még jogi következtetés útján sem, hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés” - és ezáltal mindkét esetben meghiúsul az érdemi felülbírálat.
- [54] Ennek megfelelő az ítélkezési gyakorlat is. „Az indokolási kötelezettség megszegése csak akkor eredményez feltétlenül hatályon kívül helyezést és felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása tény vagy jogkérdés tekintetében oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, a bíróság mire alapozta a döntését” (EBH 2011.2387., EBH 2010.2210., BH 2013.10.).
- [55] Az indokolási kötelezettség elmulasztása révén azonban nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás megszüntetésének, a büntetéskiszabásnak, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége, azaz a bírói értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, mivel a mérlegeléssel szembeni, eltérő

értékelést célzó támadás ezúton sem lehetséges, illetve az a tényállás támadhatatlanságát előíró - Be. 423. § (1) bekezdésének megkerülését jelentené (BH 2012.32.).

- [56] Az indokolási köteleesség felülvizsgálati eljárásra okot adó megsértése nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozat(ok)ból kitűnik az eljáró bíróság(ok)nak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződik a jogi álláspontját - a bűnösséggel, a minősítéssel, a büntetéssel és/vagy intézkedéssel kapcsolatban - mire alapozta. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása (BH 2013.10.).
- [57] Más megfogalmazásban: az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozással a jogerős ítéletben foglalt tényállás nem kérdőjelezhető meg (Bfv.II.933/2011/6.); indokolási kötelezettség elmulasztása címén a bizonyítékok értékelése nem támadható (Bfv.III.439/2014/8.).
- [58] Az alapügyben első fokon és másodfokon eljáró bíróságok az alapítéletről kitűnően a szükséges és elégséges mértékben eleget tettek az indokolási kötelezettségüknek: a vádhoz kötöttség keretein belül a lefolytatott bizonyítás alapján állapították meg a történeti tényállást, a bizonyítékokat számba vették, egyenként és összességében értékelték, az alkalmazott anyagi és eljárási jogi szabályhoz vezető következtetéseiket, azaz jogi álláspontjukat is felvázolták. Okfejtésük minden releváns tekintetben követhető, ezáltal ellenőrizhető volt. Így - szemben az indítványokban foglaltakkal, és egyetértve a Legfőbb Ügyészség indokaival - eleget tettek indokolási kötelezettségüknek.
- [59] A IX. rendű terhelt védője az indítványában kifejezetten a terhelt bűnösségének a megállapítását támadta a ténykérdésekre vonatkozóan állított indokolási kötelezettség megsértése révén. Közvetlenül az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét sérelmezte, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, ártértékelését célozta és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [60] A jelen ügyben irányadó tényállás alapján a IX. rendű terhelt bűnösségének megállapítása nem tehető kétséges az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozással, valójában azonban egyértelműen a bűnösség megállapításának alapját képező tényállást sérelmező indítvány útján.
- [61] A IX. rendű terhelt védője nem hagyott kétséget az alapvetően az irányadó tényállást támadó célja felől, mert azt állította, hogy minden úgy történt, ahogy erről a IX. rendű terhelt vallott (nem tudta, hogy az értékesítés végül belföldön történt, valójában annak a tudatában volt, hogy az értékesítés külföldön történik, és ő maga körültekintően járt el, szerepe a szerződéskötésig zajlott, egyik bevallást sem ő készítette, a **cég 4** esetében nem is ő volt az aláíró, az adóhatóság elől tény (adat) sem hallgatott el, megtévesztő magatartást sem tanúsított).
- [62] A IX. rendű terhelt védője ezzel az irányadó tényállás ellenében egyoldalú önkényességgel eltérő tényállást konstruált: a tényállás alakításában átvette az alapügyben erre hivatott bíróságok szerepét. Az alaphatározattal megállapított tényállás azonban a felülvizsgálati eljárásban érinthetetlen. Abból nem lehet sem elvenni, sem hozzátenni, legkevesbé pedig alapjaiban átformálni.

Ezt még a Kúria sem teheti meg. A felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés].

- [63] Az elsőfokú bíróság az adócsalást érintően megindokolta a tényállásban foglaltakat (elsőfokú ítélet II/3. pont kapcsán: 205-213. oldal; II/4. pont kapcsán: 213-217. oldal). Ennek summázata szerint az I. rendű, II. rendű és III. rendű terheltek nyomozati vallomásai szerint a IX. rendű terhelt tudomással bírt arról, hogy az eladott áru nem hagyja el a magyar országhatárt. (Vagyis értelemszerűen közel sem csak a IX. rendű terhelt saját tudomásáról van szó, hanem arról, hogy az három terhelt tudomásával is találkozott, s azok így egybecsengtek.) Az olasz adóhatóság megállapította, hogy a vevőként feltüntetett olasz gazdasági társaságok ténylegesen nem működtek, nem adóztak, székhelyeiken elérhetetlenek. A nemzetközi fuvarokmányok (CMR) hamisak (pl. a gépjárművek feltüntetett rendszámai részben nem léteztek, részben személygépkocsiké voltak; a feltüntetett gépjárművek részben forgalomból kivontak voltak; a feltüntetett időpontokban mindössze négy esetben végeztek, de nem Olaszországba, hanem belföldre fuvarozást). A fuvarozást végző személyek tanúvallomásai értelmében valójában belföldre történt az áru szállítása. A II/3. pontnál a titkos információgyűjtés anyagából kitűnően a II. rendű terhelt részéről felmerült, hogy a 2010. januári, februári értékesítések fuvarleveleit át lehetne írni a **cég 3** cégre, mert a cég 2 (2010. január 14-én visszamenőlegesen törölt) adószáma nem lesz visszaállítva, és még az, hogy az egyik adásvételi szerződést uniósról belföldi értékesítésre akarták utóbb átírni, melynek igazolására készítettek is egy 2010. november 25-re antedatált változatot.
- [64] Az elsőfokú bíróság a magánokirat-hamisítást érintően is megindokolta a tényállásban foglaltakat. „Az adócsalás és a magánokirat-hamisítás alaki halmazata valóságos, amennyiben akár a felhasznált adóbevallás, akár annak mellékletét képező bármely irat hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú (BH 2003.397.)” - elsőfokú ítélet 310. oldal 1. bekezdése. Konkrétan is rögzítette: „a hamis tartalmú számlák és CMR-ek könyvelésben, majd adóbevallásban történő felhasználása alapozza meg a magánokirat-hamisítás vétségét” - elsőfokú ítélet 318. oldal 8. bekezdés.
- [65] A IX. rendű terhelt védője utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság szerint „az ügy elbírálása a hatályon kívül helyezés határán mozgott” (másodfokú ítélet 25. oldal 5. bekezdés).
- [66] A másodfokú bíróság azonban ezt az „azonban az nem volt indokolt” (uo.) kitétellel, illetőleg az érdemi felülbírálatba bocsátkozásával maga vetette el. A lényeg pedig az, hogy a másodfokú bíróság a hatályon kívül helyezés dilemmáját semmiben sem konkretizálta a IX. rendű terhelt tekintetében.
- [67] A másodfokú bíróság álláspontjának e körben leglényegesebb eleme éppen az, hogy a jelen ügyben nem történt feltétlen (abszolút)

eljárási szabálysértés. A másodfokú bíróság dilemmájának indokai más természetűek voltak (pl. tisztességes eljárás, a vád tényállásának és a vádbeszédnek átemelése).

3.

- [68] A IX. rendű terhelt védője védői érdekellentétre is hivatkozott.
- [69] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés II.d) pontja alapján akkor is helye van felülvizsgálatnak, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező.
- [70] A IX. rendű terhelt védője az állítását nem konkretizálta, csupán kijelentette, hogy a másodfokú bíróság vonatkozó érvelése elfogadhatatlan, mert erre a védők nyilatkoztatása nem helytálló.
- [71] Ez így több szempontból is meglehetősen homályos állítás. Elsődlegesen azért, mert konkretizálás hiányában nincs olyan érvelés, ami a felülbírálat alapját képezhetné.
- [72] A IX. rendű terhelt védőjének indítványa e kérdésben egy feltétlen (abszolút) eljárás szabálysértés egyszerű állítására szorítkozott, ám erre nézve nem hozott fel semmiféle indokot.
- [73] A Kúria jogelődjeként a Legfelsőbb Bíróság korábban már leszögezte, hogy önmagában - azt alátámasztó adatok, tények, indokok hiányában -, pusztán a felülvizsgálat törvényi okára hivatkozással a felülvizsgálatnak nincs helye (BH+ 2008.105.).
- [74] Ezzel a Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa egyetért. A felülvizsgálati indítványban kötelezően meg kell jelölni a megengedhetőségi feltétel okát, vagyis az indítványt meg kell indokolni [Be. 419. § (2) bekezdés 1. mondat]. Másként fogalmazva: a kizárólagosan a felülvizsgálat elvont megengedhetőségi feltételére hivatkozó, de az azt alátámasztó konkrét okot nem tartalmazó, vagyis meg nem indokolt indítvány bármely megengedhetőségi feltétel esetében a törvényben kizárt.
- [75] A Kúria mégis kiemeli, hogy a Legfőbb Ügyészség kifogástalanul vezette le: a IX. rendű terhelt védője kizárólag olyan felülvizsgálati okra hivatkozhat, amely a saját védencét érinti, és gondosan kimutatta, hogy a IX. rendű terhelt védelmét ellátó védő egy időben, ugyanazon a tárgyalási napon mely másik terhelt védelmét látta el. Ennek precíz áttekintése alapján arra jutott, hogy a IX. rendű és más terheltek „közös védelme” érdekellentétet nem eredményezett.
- [76] A Kúria tehát e körben érdemben a felülvizsgálati indítvány hiányzó indokolása ellenére is megvizsgálta a konkrét felülvizsgálati okot és azt állapította meg, hogy a IX. rendű terhelt védelmében nem járt el kizárt védő. A IX. rendű terhelt tekintetében nem következett be olyan érdekellentét, amely folytán védője nem létezőnek, s így az elsőfokú tárgyalás a védő távollétében tartottnak volna tekinthető. Ezért azt állapította meg, hogy a IX. rendű terhelt védőjének a kizárt védőre hivatkozó ám semmiben sem konkretizált indítványa a törvényben kizárt indítvány.

4.

- [77] A védő indítványa szerint a IX. rendű terhelt bűnösségének

megállapítása törvénysértő.

- [78] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulata alapján is helye van felülvizsgálatnak, ha a bűnösség megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [79] Felülvizsgálati eljárásban – amint arra fentebb már hivatkozás történt – a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 423. § (1) bekezdés]. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [80] A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- [81] A IX. rendű terhelt védője - ezzel szemben - valójában az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [82] A védő a bűnösség megállapítását (is) azon az alapon támadta, hogy a IX. rendű terhelt vallomásaiban foglaltakat tekintette tényállásnak, és ahhoz igazította a szerteágazó kifogásait. Ez felülvizsgálat keretében nem járható út.
- [83] A felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján lenne elbírálandó abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (BH 2016.264. [16], BH 2010.324. ind.). Ez az utalás mindössze az elvi megközelítés alapja, miután a Kúria a tényállás megalapozottsága felől nem is jogosult állásfoglalásra.
- [84] Ebben a kérdésben tehát a IX. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa ismételten a törvényben kizárt.

5.

- [85] A IX. rendű terhelt védője hivatkozott az Európai Unió Bíróságának a „Signuma-ügyben” hozott döntésére.
- [86] Az Európai Unió Bírósága a C-446/2015. számú ügyben a 2016. november 10-én hozott - és a 2016. december 15-i végzéssel kijavított - végzésének 46 pontja szerint: „A közös hozzáadottértékadó-rendszerrel szülő, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti gyakorlat, miszerint az adóhatóság azon okból tagadja meg valamely adóalanytól a számára nyújtott szolgáltatások után fizetendő vagy megfizetett hozzáadottérték-adó levonásához való jogot, hogy nem tekinthetők hitelesnek az e szolgáltatásokra vonatkozó számlák, mivel e számlák kibocsátója nem lehetett az említett szolgáltatások tényleges

nyújtója, kivéve ha anélkül, hogy az adóalanytól olyan ellenőrzéseket követelnének meg, amelyeket nem köteles elvégezni, az objektív tényezőkre figyelemmel megállapításra kerül, hogy ezen adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy az említett szolgáltatások héacsalás részét képezik, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata."

- [87] Az Európai Unió Bírósága a Signuma Alfa Sped Kft. és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- Vám Főigazgatóság között folyamatban lévő eljárásban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában hozott döntést. A hozzáadottértéktadó (héa.) magyarországi megfelelője az általános forgalmi adó.
- [88] A döntést azonban a IX. rendű terhelt védője egyoldalúan hívta föl, és pedig annak alátámasztására, hogy szerinte nem az irányadó tényállás a helytálló, hanem az, amit maga a IX. rendű terhelt vallott.
- [89] Ám a jelen ügyben ennek fordítottja állt elő. A támadott alapítéletében a büntetőbíróság éppen azt állapította meg, hogy a IX. rendű terhelt eleve tudta, hogy az általa értékesített termék nem hagyja el a magyar országhatárt, s csak formálisan értékesített terméket uniós vevő részére. A IX. rendű terhelt, mint a II/3. pontbeli tettes és II/4. pontbeli közvetett tettes maga az adócsalás elkövetője, vagyis nemcsak „tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy az említett szolgáltatások héacsalás részét képezik”.
- [90] A IX. rendű terhelt védője tehát alaptalanul hivatkozott az Európai Unió Bíróságának döntésére.
- 6.
- [91] A IX. rendű terhelt védője a bűnösség körében kifogásolta a közvetett tettesség megállapítását is. Ez nem bűnösségi, hanem minősítési kérdés.
- [92] A közvetett tettesség lényege valóban az, hogy a tettes az elkövetéshez egy másik, de büntetőjogi felelősséggel nem tartozó személyt eszközül használ. Ez helytálló mind a korábbi Btk. 20. § (2) bekezdésében, mind a hatályos Btk. 13. § (2) bekezdésében adott törvényi fogalom-meghatározás fényében is.
- [93] A IX. rendű terhelt elkövetői minőségének megállapítását az alapítéletben a Kúria törvényesnek találta, mert az irányadó tényállás II/4. pontjában rögzített cselekvősége alapján vitán felül áll, hogy a másik cég képviselője tévedésben volt, amit a IX. rendű terhelt idézett elő, majd a másik cég képviselője a valótlan tartalmú számlák cégének könyvelésébe beépítésével valótlan tartalmú adóbevallásokat nyújtott be.
- [94] A IX. rendű terhelt a lehetséges elkövetői alakzatok közül - miután az adóbevallások más általi benyújtása folytán tettes-társtettes, rábírás hiányában felbújtó nem lehetett - egyedül bűnsegéd lehetne, csak hogy a bűnsegédnek más tettesi alapcselekményhez kell járulnia, az viszont nem valósult meg.
- 7.
- [95] A IX. rendű terhelt védője szerint törvénysértő minősítés folytán törvénysértő büntetés került kiszabásra.
- [96] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjának 2. fordulata alapján akkor is helye van felülvizsgálatnak, ha - a bűncselekmény törvénysértő minősítésén túl - a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.
- [97] A IX. rendű terhelt védője utalt arra is, hogy a bíróságok tévesen alkalmazták a büntetőtörvény időbeli hatályának szabályát. Az elbíráláskor hatályos Btk. biztosította volna a kedvezőbb elbírálás lehetőségét, mert annak 396. § (8) bekezdés 1. mondata alapján „korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki az (1)-(6)

bekezdésben meghatározott bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrányt a vádirat benyújtásáig megtéríti."

- [98] A Kúria e kérdésben - az alábbiak szerint - értett egyet a Legfőbb Ügyészség álláspontjával.
- [99] Az elsőfokú bíróság valóban azért döntött az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. alkalmazása mellett, mert a hatályos Btk. szerint az üzletszerű elkövetés súlyosabb minősítéshez és súlyosabb büntetéshez vezetett volna és az üzletszerűség megállapítása egyúttal a korlátlan enyhítés alkalmazását is kizárta volna (elsőfokú ítélet 312. oldal 7. bekezdés, 315. oldal 5. bekezdés).
- [100] A Kúria egyetértett azzal, hogy a IX. rendű terhelt tényállásban foglalt cselekménye alapján kétségtelenül megállapítható, hogy ugyanolyan bűncselekmények folyamatos és sorozatos elkövetése útján rendszeres haszonszerzésre törekedett [korábbi Btk. 137. § 9. pont; hatályos Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pont]. A tényállásban foglalt csalárd cselekvősege három hónapot (2009 december-2010 február), két és három adóbevallási periódust (2009. december, 2010. I. negyedév - II/3. pont; 2009. IV. negyedév, 2010. január, február - II/4. pont), két és három adóbevallás benyújtását (2010. január 20. és 2010. április 20. - II/3. pont; 2010. január 20., 2010. február 22., 2010. március 22. - II/4. pont), két gazdasági társaságot (**cég1** - II/3. pont; **cég 4** - II/4. pont), egyiknél 20 (II/3. pont), másiknál 25 (II/4. pont), összesen 45 valótlan tartalmú számú termékértékesítési jogügyletet és kapcsolódó számlát, valamint összesen 91.035.973 forint (38.253.189 forint - II/3. pont; 2.782.784 forint - II/4.) be nem vallott áfát ölelt fel. Erre tekintettel az üzletszerűségnek az elkövetéskor és az elbíráláskor egyaránt azonos fogalmi ismérvei maradéktalanul beazonosíthatók.
- [101] Az elkövetés idején az üzletszerűség nem képezte az adócsalás minősített esetét. Elkerülte ugyanakkor az alapügyben eljáró bíróságok figyelmét, hogy a korábbi Btk. következetes ítélkezési gyakorlata szerint, amennyiben a terhelt több gazdasági társaságban kifejtett tevékenységével sérti a költségvetésnek az adóbevételekhez való jogát és a folytatólagosság törvényben írt tartalmi követelményei is fennállnak, a bűncselekmények halmazata az adónemek, nem pedig a gazdasági társaságok számához igazodik (BH 2004.270.I.). Ezért a IX. rendű terhelt terhére rótt adócsalás helyes minősítése: 1 rendbeli közvetett tettesként (részben tettesként) folytatólagosan elkövetett [különösen nagy - 91.035.973 forint - (korábbi Btk. 138/A. § d) pont) adóhiányt okozó adócsalás büntette [korábbi Btk. 310. § (4) bekezdés], amely két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ezzel áll halmazatban a 2 rendbeli magánokirat-hamisítás, amely egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ily módon a kiszabható halmazati büntetés [korábbi Btk. 85. § (3) bekezdés] két évtől kilenc évig terjedő szabadságvesztés.
- [102] Ezzel szemben a IX. rendű terhelt cselekménye a jogerős elbírálás (2016. február 18.) idején már a költségvetési csalásként

minősülne. A természetes egység kereti között az 52.782.784 forint (II/4. pont) és a 38.253.189 forint (II/3. pont) adóhiány előidézésével okozott vagyoni hátrány összeadódna, és így különösen nagy [hatályos Btk. 459. § (6) bekezdés d) pont] vagyoni hátrányt (91.035.973 forint) eredményezne. Az üzletszerű elkövetésre figyelemmel e cselekmény a hatályos Btk. 396. § (5) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő és büntetendő egy rendbeli öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett költségvetési csalás büntettének minősülne. Halmazati büntetésül - figyelemmel a kettő rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségének egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendőségére - öt évtől tizenegy évig terjedő szabadságvesztés volna kiszabható [hatályos Btk. 81. § (3) bekezdés].

[103] A két büntetőtörvény közül tehát az elbíráláskor hatályos Btk. alkalmazása kifejezetten súlyosabb elbírálást eredményezne, ezért az alapügyben helyesen alkalmazták az eljáró bíróságok az elkövetéskor hatályos büntetőtörvényt [hatályos Btk. 2. § (2) bekezdés 2. fordulat].

[104] A Kúria megállapította továbbá, hogy sem a korábbi Btk. 310. § (6) bekezdésében foglalt büntethetőséget megszüntető ok, sem a hatályos Btk. 396. § (8) bekezdésének a büntetés korlátlan enyhítésére vonatkozó szabálya nem kerülhetett (volna) alkalmazásra, mert a IX. rendű terhelt cselekménye nem a korábbi Btk. 310. § (1) bekezdése szerint minősül, és a hatályos Btk. 396. § (8) bekezdésének alkalmazhatóságát az üzletszerű elkövetés kizárja (2. mondatának 2. fordulatában).

[105] A IX. rendű terhelt védője e körben hivatkozott még arra is, hogy a felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra (BH 2011.97.I.). Törvénysértő minősítés azonban a jelen ügyben nem történt.

8.

[106] A védő a IX. rendű terhelt (előzetes) mentesítését is indítványozta. A felülvizsgálati indítvány eredménytelensége miatt ez tárgytalanná vált.

[107] A Kúria tehát megállapította, hogy a IX. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa valamennyi felülvizsgált kérdésben alaptalannak bizonyult.

Az indítvány elvi tartalma

[108] A bíróság törvényes vád hiányában járt, az indokolási kötelezettségét megsértette, kizárt védő járt el, a bűnösség megállapítása és a kiszabott büntetés törvénysértő.

A döntés elvi tartalma

[109] A felülvizsgálati indítvány nem alapos (törvényes vád hiánya, az indokolási kötelezettség megsértése, a bűnösség megállapítása és a kiszabott büntetés törvénysértő volta), részben pedig a törvényben kizárt (a tényállás támadása, kizárt védő eljárása).

I. Közvetett tettese az általános forgalmi adó adónemre vonatkozó

adócsalásnak, aki - tudva, hogy az áru ténylegesen nem kerül külföldre - a cég ügyleti képviselőjeként valótlanul uniós értékesítést feltüntető szerződést köt, majd erről a cég törvényes képviselőjét nem tájékoztatja, aki a valótlan tartalmú számlákat beépíti a cég könyvelésébe és az általa benyújtott adóbevallásba.

- II. Ha a terhelt több gazdasági társaság tekintetében folytatólagosan követi el az adócsalást, a bűncselekmények rendbelisége nem a gazdasági társaságok számához, hanem az adónemek számához igazodik.

Záró rész

[110] A kifejtettek értelmében a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdés 1. fordulata alapján tanácsülésen, a Be. 420. § (1) bekezdés 1. mondat 1. fordulata szerinti összetételben eljárva - miután hivatalból vizsgálandó más feltétlen eljárási szabálysértést sem észlelt [Be. 423. § (5) bekezdés] - a IX. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a megtámadott határozatot a IX. rendű terhelt tekintetében - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

[111] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. március 2.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k. előadó bíró, Szalai Csabáné dr. Horváth Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő